

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Cecilijanski ideal.

(Konec).

Graduale in Ofertorij.

Ko subdijakon ali mašnik odpoje list, tedaj se poje na koru Graduale. Namen temu spevu je, da dobi dijakon časa pripraviti se za evangelij. V starih bazilikah je dijakon šel na posebno prižnico na evangelijski strani in ondi pel sv. evangelij. Ker je mnogo stopnjic (gradus) vodilo gori, zatoraj se je imenoval spev graduale, t. j. spev, ki se poje med tem, ko stopa dijakon z evangelijsko knjigo po stopnjicah na odmenjeno mesto.

Graduale sestane iz dveh verzov, katerima sledita dva Alleluja, potem še en verz in en Alleluja. N. pr.

Os justi meditabitur sapientiam, et lingua
ejus loquetur judicium.

Ź. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplan-
tabuntur gressus ejus.

Alleluja, Alleluja.

Ź. amavit eum Dominus & ornavit eum;
stolam glorie induit eum.

Alleluja.

Od tretje predpepelnične nedelje (Septuages.) do vel. sobote se ne poje Alleluja, ampak njegovo mesto zavzema Tractus. O velikonočnem času pa se izpusti Graduale in mesto njega prideta precej dva Alleluja.

V prejšnjih časih, ki jih še dobro pomnimo, sta se Graduale in Offertorium zlorabila za najbolj posvetne arije, s katerimi so se skazovali božji pevci ne Bogú na čast, marveč v lastno slavo. Zlasti pri inštrumentiranih mašah si slišal vsikdar kak medeni Ave Marija ali kaj takega. Tacih Soli je posebno mnogo zložil † P. Rafael Illovsky; peli so se vedno v Gorici in po Goriškem; ali se še, tega ne vem. So pa popolnoma necerkveni, teatralni. Podloži jim svetni tekst in imel boš za koncerte najlepše točke, kajti muzikalne nadarjenosti imenovanemu skladatelju nikdo ne more odrekati. Za cerkev niso. V naši škofiji ni dosti tacih gradualov in offertorijev v navadi. Pač pa je sploh navada po deželi, da se pri slovesni sv. maši, četudi se je s Kyrie začela, mesto Graduala ali Ofertorija poje kaka slovenska pesem.

Temu nasproti moram poudarjati, da je peti celi Graduale in Ofertorium kakor stoji v misalu. Poje se pa lahko figuralno, koralno, ali pa se recituje.

Figuralni graduali se dobé za vse priložnosti v Wittovih listih, potem jih je mnogo še v Glasbeniku, Stehle-Motettenbuch, Nickel-Lauda Sion itd. Prav pripravi so Graduali, ki se deloma v akordu recitujejo, deloma v taktu pojó. Taki se brzo opravijo, manj truda stanejo in dajó slovesnosti mični spremen.

Če ni dobiti pripravnga figuralnega graduala, vzame naj se koralni. Graduale Romanum ima vse. Tudi je spredaj razloženo, kako naj se poje. Graduale se sme tudi recitovati s spremljevanjem orgel. Tudi se sme po tem recitovanji zapeti kak motet ali himnus, ki je s praznikom v zvezi.

V rimskem misalu se nahaja po gradualu še pet sekvenc: Victimae paschali za veliko nedeljo in osmino, Veni sancte Spiritus za binkoštno osmino, Lauda Sion za sv. Telo, Stabat Mater za praznik 7 žalosti in Dies irae za Requiem. Redovniki jih imajo še več. Tudi sekvence se morajo peti. To dolžnost poudarja Congregatio s. Rituum zopet 11. Sept. 1847. Ni pa potrebno, da se pojó vse kitice. Dovoljeno je eno peti, drugo brati. Vsaj v Rimu je taka praksa, in za Dies irae je to naravnost dovoljeno (1. avg. 1854).

Gledé ofertorija veljajo ista načela. Ofertorij je kratka antifona, ki se sme muzikalno bolj na široko raztegniti, ker je za to časa dovolj. Na vsak način se mora ofertorij peti ali vsaj recitovati, kakor se nahaja v misalu. Sme se potem zopet kaj drugega navreči, kar je s slovesnostjo v notranji zvezi. Slovenska pesem tú ni na mestu.

Vsak pevovodja toraj, ki je vesten in spoštuje cerkvena določila, bode imel skerb, da si preskerbi pripravnih gradualov in ofertorijev za vse slovesne maše v letu. Pervo leto bo imel dosti truda, potem bo pa mir. Jako modro je ravnalo goriško cecil. društvo, da je izdalo take graduale ali ofertorije. Četudi ni vse, vendar je velik prispevek k liturgični celoti, po kateri tolikanj težimo.

Sanctus. Benedictus.

Kakor hitro mašnik konča prefacijo, naj kor nemudoma brez preludija prične „Sanctus“ in naj skerbi, da ga konča do povzdigovanja. Ko bi se pa vendar zamudil, naj celebrant s povzdigovanjem počaka, da se isto na vsak način vrši med popolno tihoto. Sicer je dovoljeno med povzdigovanjem prav tiho in nežno igrati, vendar bolje je, da v istem trenutku, ko se na altari veršé največe skrivnosti, ko sam Sin božji stopa na altar v podobah kruha in vina, da v tem pomemljivem trenutku vsi tiho na kolena popadajo in Boga v svetem zakramentu molijo.

Po povzdigovanji prične kor nemudoma z Benedictus, in naj pazi, da ne bo zadrževal mašnika. Besede so kratke, naj bo tudi spev kratek in zmeren. Zlo napačne so moderno-sladke melodije Benedictus-a v modernih skladbah, kakor tudi šumeči Hosanna. Benedictus je prijazen pozdrav božjega Odrešenika, ki se poniža v skrivnostni podobi priti na naš altar. Toraj se je varovati vsake prevelike čutnosti (Sinnlichkeit) v pozdravilu in proslavi.

Agnus Dei. Communio. Ite missa est.

Mašnik poje Pater noster, potem Pax Domini. Po odgovoru Et cum Spiritu tuo se **precej** poje Agnus Dei. Navada je pa pri nas, da se prične z Agnus šele potem, ko je trikrat zvonilo za mašnikovo obhajilo. To pa je povsem napačno. Agnus se mora trikrat peti; če ga ni, naj se ponavlja. Včasih so po Agnus ves Kyrie zopet prepeli na besede „Dona nobis pacem“. In ker je bil Dona za en zlog predolg, naredili so „da nobis pacem“. Kam pridemo, ko bi bilo vsakemu dovoljeno liturgične besede prirezavati? Toraj natančno po vodilih, sicer se gotovo zaide.

Za Agnus-om pride Communio, katera se pa šele poje, ko je mašnik povžil sv. kri iz keliha. Pela se je včasih med obhajilom vernikov, in še zdaj se to lahko primeri. Sicer pa se poje med tem, ko mašnik zbira in vravnava kelih. Communio se dobi v Graduale Romanum.

Sedaj ima kor le še par odgovorov in dijakon ali mašnik sam naznani, da je sv. opravilo končano: Ite, missa est. In kor v enakem načinu odgovori: Deo gratias! Bogu bodi hvala za milosti, ki smo jih prejeli po sv. daritvi. Silno je veličastno, ako ves zbor slovesno odgovori diakonu, in vsak zbor naj se potruži priučiti melodije za Deo gratias, ki so različne po praznikih. Dovoljeno je sicer odgovor nadomestiti z orgljami (C. S. R. 11. sept. 1847), ali to je le dovoljeno, priporočeni so pa odgovori.

Pevci naj ves čas na koru zdržijo in naj se prej ne razidejo dokler ni vse končano. Vendar o pevcih morda pozneje. To omenim, ker se spomnim, kaj sem videl v Loretti. Tam je vsak dan več slovesnih maš. Pevci so plačani, pojó pa popolnoma kakor dninarji. Ideala nobenega. Zadnji Et cum Spiritu tuo so še peli na koru. Med tem pa, ko je dijakon pel Ite missa est, stekli so s kora in Deo gratias že peli pod korom, samo, da so bili prej zunaj cerkve.

S temi verstami bodi konec temu spisu, ki je seveda jako pomanjkljiv; vendar je v stanu prebuditi enega ali družega orglavca, da se navduši za cecilijanski ideal, ki je natančno spolnovanje vseh liturgičnih pravil pri slovesni službi božji. Več kakor pismo, premore pa izgled. Zatoraj, kateri moremo, vsikdar spolnujmo, kar liturgija tirja in Bog bode dal blagoslov, da ne ostanemo osamljeni, marveč najdemo mnogo posnemalcev. Bog in sv. Cecilija!

P. H. S.

Cerkvene himne.

Zaklad cerkvenih himen je velikansk. Mone*) sam ima v svojem 3 zvezke obsegajočem delu: „Latinske himne srednjega veka“ 1215 števil; in vendar je le majhen del te bogate literature prijaviti mogel. To-le pravi: „Krščanska himnologija srednjega veka ima veliko slovstvo, ker sega od Armenije do Portugalijske in obsega dolgotrajno dobo. Pri tolikem obodu se že

*) Fr. Jos. Mone, r. 1796, † 1871., za cerkveno, kulturno in pravno zgodovino jako zaslužen pisatelj, je med drugim tudi pisal o latinskih in grških mašah, (Frankfurt 1850) in o latinskih himnah (1853—1855).

smem zadovoliti, če sem tù samo za zatočno polovico le del tega slovstva iz rokopisnih virov zabilježil*. Zato imenuje svoje delo nedovršen poskus, da pokaže velikost in globino latinske cerkvene pesmi, da vzbudi druge k daljnem preiskovanju in nabiranju, ter da se ne pozabijo ti glasovi krščanske starodavnosti. Kajti želiti moramo njihovega daljnega delovanja, da ostanejo potomci s svojimi pradedi v krščanski vkupnosti.

Protestantje navadno ne hvalijo, kar je katoliškega in vendar nemški protestant Herder cerkvene himne primerno in lepo označi, ko o njih piše: Preglejmo obredne knjige grške in latinske cerkve, — poslopja so, da ne rečem labirinti glasbeno-poetičnega duha, v katerih ima zgodovina in uk svoje stanovanjske. Nad vsem je razlit velikansk tok navdušenja, liričnega obilja in tako glasne radosti, da se človek, ako bi tega tudi ne vedel, prisiljenega čuti, spoznati, da taka razporedba ne more biti delo enega samega človeka, marveč celih narodov iz stoletij. Pač ima kršnanstvo više smotre, nego pesnike vzgojevati; tudi njegovi prvi učitelji niso bili pesniki . . . Toda kdo bi se drznil tem pesnikom krepost in moč do srca odrekati? One svete himne, ki so stoletja stare in vendar gledé učinka vedno nove, kolike dobrotnice so bile človeškemu rodu! S samotnikom so šle v njegovo celico, s potrjim v njegovo žalost, v revščino in grob. Ko je je prepeval, pozabil je na svoje težave; utrujenemu žalujočemu duhu zrastle so peruti za drugi svet, za nebeško veselje. Okrepčan se je vrnil na zemljo, dalje je trpel in prenašal, delal na tihem in — zmagal. Katero plačilo doseže te pesmi in njih učinek?

(Dalje prih.)

Gojitev cerkvene glasbe. *)

Po ustanovnem statutu za učiteljska od dné 31. malega srpana 1886 l. št. 6031 je gojitev cerkvenega petja posebno predpisana. Gojencem, ki so v glasbi bolj izvežbani, je tudi dovoljeno, da po možnosti pri cerkveni glasbi praktično sodelujejo. To določilo gotovo meri na to, da se cerkvena glasba po dobro izvežbanih učiteljih izboljša. In kdo je v to svrhu osobito na deželi v prvi vrsti sposoben? Učitelj. Že pri vstopu v učiteljske se od kandidata zahtevajo muzikalne zmožnosti in znanosti. Po svoji splošni in glasbeni izobraženosti je po večini le on zmožen, po pravem umetnostnem vkusu gojiti in voditi cerkveno glasbo. Voditelju cerkvene glasbe ne zadostuje, da ima več ali manj ročnosti v orglanji; on mora to, kar uči in igra, tudi občutiti in umeti in s tem v ljudstvu in pri pevcih pravi vkus vzbujati in gojiti. Da pri nas in tudi drugod v tej stroki ni vse tako, kakor bi moralo biti, svedoči nam nastopni razpis vis. naučnega ministerstva, katerega določila našemu učiteljstvu v svrhu izboljšanja cerkvene glasbe toplo priporočamo. Ta razpis se glasi:

Z. 466.

L. Sch. R.

Der Herr Minister für Cultus und Unterricht hat mit dem hohen Erlasse vom 20. Februar 1890 Z. 3406 nachstehendes eröffnet:

Meine Aufmerksamkeit ist neuerlich wieder auf den wenig erfreulichen Zustand gelenkt worden, in welchem sich die Kirchenmusik sowohl in den Städten, als insbesondere auf dem Lande derzeit befindet. Wenngleich die sich hiebei geltend machenden mannigfachen Übelstände und Missbräuche zum grossen Theile auf eine Verflachung des Geschmacks, auf die oft ungenügende Vorbereitung der Aufführungen, auf das Vordrängen des Dilettantismus

*) Glej „Učiteljski Tovariš“ šte. 10. z dné 15. maja t. l. in „C. Gl.“ šte. 5. st. 40. „Razne reči!“

bei den letzteren, ganz besonders aber auf das Missverhältnis zwischen den zur Aufführung gewählten orchestralen Werken und den Kräften der Ausführenden, also auf Umstände zurückzuführen sind, welche sich dem directen Einflusse der staatlichen Behörden entziehen, so ist der staatlichen Unterrichtsverwaltung doch Gelegenheit geboten, durch den Gesangsunterricht an den Schulen und insbesondere durch die Ausbildung der Lehramtskandidaten an den Lehrerbildungsanstalten, sowie durch die Einflussnahme auf die im praktischen Schuldienste befindlichen Personen, auf eine rationelle Pflege der Kirchenmusik hinzuwirken.

Mit Rücksicht auf den veredelnden Einfluss den eine sorgfältig gepflegte Kirchenmusik auf zahlreiche Kreise der Bevölkerung ausübt, auf die Bestimmung der Volksschule und die aus einer eifrigen Pflege der Kirchenmusik von Seite der Volksschullehrer sich ergebende förderliche Rückwirkung auf Schule und Lehrer, erscheint es als eine wesentliche Pflicht der schon im praktischen Schuldienste befindlichen Volksschullehrer, namentlich auf dem Lande, die Pflege guter Kirchenmusik sich ernstlich angelegen sein zu lassen.

Dem k. k. (Stadtschulrathe) Bezirksschulrathe wird daher auf Grund der eingangserwähnten Ministerial-Eröffnung unter Bezugnahme auf den hohen Ministerial-Erlass vom 12. Mai 1877 Z. 16.885 de 1876 (Sammlung der Gesetze und Verordnungen für das Volksschulwesen) nachdrücklichst empfohlen, der ernstlichen Pflege guter Kirchenmusik von Seite der Volksschullehrer seine Aufmerksamkeit zuzuwenden und durch die k. k. Bezirksschulinspectoren in ihrem Verkehre mit denselben in der angedeuteten Richtung wirken zu wollen.

K. k. Landesschulrath.

Laibach am 24. März 1890.

Für den k. k. Landespräsidenten :

A. Schemerl.

An alle k. k. Bezirksschulrätthe in Krain und den k. k. Stadtschulrath in Laibach.

D o p i s i.

Z Dunaja. Pozno sicer pridem, â vendar pridem z malim dopisom. Dozdeva se mi, da ravno dopisov Vam ne preostaja*) ter da se je pri zadnjem obênem zboru â. g. o. Hugolin Sattner prav izrazil, rekoč: „da se je nas („dopisnikov“ pristavim) lotil nek zaspalnec“. Koliko bi se dalo sporočiti! Žalibože; marsikomu je zarijeval jelekene, posušilo se mu êrnilo in tako mora stradati C. Gl. in njegovi êitatelji. Kaj rad bi êital, oddaljen od svoje domovine, kako se v nji giblje naša stvar, katera drugod in celo tû pri nas êedalje bolj prodira. Prepričan sem, da ne hodite rakove poti, a dandanes, ko ves svet dela z reklamo, treba, da se napredki priobêujejo, ne zavoljo reklame, ampak da se z dobrimi zgledi drug drugemu navdušujemo in spodbujamo k napredku. Toraj vsem prijateljem ff. zakličem: „*Surge, qui dormis!*“

Dné 9. marcija t. l. ob 1/2 I pop. zvršila je „družba prijateljev glasbe“ orjaški requiem V. Berlioz-a. Kakor je skladatelj sam rekel, je v glasbenem oziru ta requiem njegova glavna skladba. Zložen l. 1836, stoji poleg Beethoven-a, Liszt-a in R. Wagner-ja pred nami kot velikani novejšje skladbe. Posebnosti njegove ne pripušêajo, da bi se v cerkvi kot maša po ranjeh predaval, dasi tudi je glasba prekrasna. Z liturgiênim tekstom se tako prosto postopa, da so n. pr. v „Dies irae“ besede iz „Credo-a“ (ki v Requiem-u nima prostora) in iz ofertorija vpletene. Skladba je bila namenjena zgolj za cerkev invalidov v Parizu, kjer so poleg glavnega kora še štirje stranski kori pod kupolo postavljeni. Tu je Lésueur že l. 1801. simfoniêno odo s 4 orkestri na oder spravil. Enako je tudi Berlioz poleg orkestra na glavnem koru še 4 druge orkestre s korneti, tubami, trombami, posavnami, ofikleidi, bobni i. dr. razpostavil. Vtisek Berlioz-ovega requiem-a na glasbeno izolikanega poslušalca je velikansk, presunljiv, ker 4 poslednje reči njegovo serce na nenavaden naèin presuniti in pretresti morajo. To vam bi bila moèna podpora za kak misijon, ako bi po govorih o smerti in sodbi udelezniki misijona le-ta requiem slišali! —

*) Da bi ne bilo tako! Vr.

Še drugo drobtinico bi Vam rad ponudil. Dne 19. marea zboroval je odbor za Mozartov spominek. Glavna točka posvetovanja je bila, določiti, na katerem prostoru da naj se spominek postavi. Soglasno se je določil prostor na mestu nekdanjega „Kärntnerthor-gledišča“ na Albrehtovem trgu, tako da bode Mozartovo obličje obrnjeno proti Albrehtovemu vodnjaku. Za načrte k novemu spominku razpisane so nagrade 3000, 1000, in 500 gld.

Prijatelj, ki je bil letos o veliki noči v Rimu, mi je pravil, da so tamošnji „germaniki“, med katerimi se nahajajo tudi trije naši rojaki, petje velikega tedna v cerkvi ali Gesu, z veliko natančnostjo oskrbovali. Vsa cerkev je bila polna vernih poslušalcev, in celo takih je bilo mnogo, kateri sicer med letom petje germanikov in gregorijanske šole v nič devajo; med velikim tednom pa pravijo: Ako hočem moliti, grem v „Gesu“ ali pa v „Anima“ (kjer poje gregorijanska šola).

A propos! Nekaj bi bil kmalu pozabil. V majnikovi številki omenili ste ukaza vis. ministerstva za punk in bogočastje do šolskih oblastnj, tikajočega se boljšega vežbanja učiteljev v cerkveni glasbi. Pač res, da je tu treba dobro pomesti; kar je meni znano, vlada na pripravnicah v tej stvari velik „šlendrijan“; malo klavirja, malo gosli, par pesmic, ki bi dobro ugajale za kako „Liedertafel“, „Das ist der Tag des Herrn“, oficijelni „Hier liegt“, k večjemu še Schubert-ov „Deutsches Hochamt“ — to Vam je vse; o koralu ni duha ne sluha; da, nek berač mi je pravil, da na nekem učiteljski tam v deveti deželi, ko je lansko leto bil napovedan oficijelen requiem, je moral ta requiem izostati, ker — čujte! — pripravniki niso znali niti priprostitih koralnih responsorijev. Kaj si moramo celo misliti o latinskih mašah, o introitu, gradualu, ofertoriji in komuniji? — kar je vendar vse strogo zapovedano pri slovesnih, petih mašah. Da pa pridemo do boljšega sadu, najobhodnejše treba za to izvežbanih, liturgično izobraženih in cerkveno čutečih glasbenih učiteljev. Kako bo drugim dajal, česar sam nima? — In da bode v prihodnje boljše, ne zadostuje samo ukaz; treba tudi takih nadzornikov, ki imajo prave pojme o pravi cerkveni glasbi. Koliko zamore dobro vodstvo v tej stroki storiti, priča nam ženska učiteljska pripravnica v Heb-u (Eger) na Češkem, katero vodijo „križke sestre“. Evo Vam njen repertoire, ki ne leži le v šolski omari, ampak se je lansko leto tudi zvrševal; maše: Missa tertia, M. quarta, M. sexta zl. Mih. Haller, M. in hon. cs. Sacramenti zl. P. Piel, M. in hon. h. Josephi zl. Hanisch, Requiem zl. J. Bauer, R. zl. P. Stattler, Offertoria zl. Edenhofer — 18 sladb; litanije z. Ferd. Schaller, lit. zl. M. Haller, lit. zl. J. Blied i. t. d. Nemških pesmi pri zasebnih mašah in pri popoldanskih pobožnostih je veliko število. — Pri šolskih mašah pojo vse kandidatkinje in vsi otroci.

Ako je tu to mogoče, zakaj bi drugod ne bilo? Izgovor nič ne velja. Z Bogom!

— e —

Iz Vipavske doline, koncem junija. Že nekaj časa sem ni C. Gl. nič poročal iz naše doline. Tudi sedaj Vam sicer nimam kaj posebnega povedati, vendar ne smem zamolčati zadnje cerkvene slavnosti v glasbenem obziru. Zadnjo nedeljo namreč bile so slovesne procesije iz vseh duhovnih vipavske dekanije k Materi božji v Log. Verska omahljivost, slabe letinje in bogoskrunski tatvini v Podragi in na Gočah provzročili so redko cerkveno slovesnost.

Ko se je sv. maša služila med obilno asistenco, poklical se tuji izvrstni cerkveni govornik, tedaj tudi na koru nismo smeli zaostati. Bili smo pa nekako v zadregi. Za praznik presv. R. Telesa bilo je dokaj učenja v petji; šturski pevski zbor imel je še prejšnjo nedeljo pri sv. Antonu na fužinah cerkveno žegnanje, kjer je pomnoženi mešani zbor prvič nastopil v polnem številu. De so se morali kaj pridno vaditi, spoznate iz tega, ker podružnica nima orgel, a vendar se je cela latinska maša in druge precej težke vloge točno izpeljale. Zdaj naj bi nastopil vsaj kratki oddihljaj, a treba je bilo takoj prihodnjo nedeljo sodelovati z možkim cerkvenem zborom vipavskem v Logu.

Kake skupne skušnje v pravem pomenu ni bilo mogoče zaradi pomanjkanja časa, tudi za mašo „Sapientiam“ nismo mogli dobiti vseh pripravnih točk za možki zbor. V tej zadregi spravil se je g. Pogačnik na pegaza ter napravil lep ofertorium „exultabunt Sancti“, katerega naj bi C. Gl. prinesel prilično v prilogi.* Vse se je naglo prepisalo in površno

*) Prosimo gospoda skladatelja, naj ga nam pošlje.

enkrat prepelo s pevci, potem pa hajdi v nedeljo popoldne v Log, da se bolj seznanimo s skladbami. Oba pevovodji se hočeta zediniti, kako bosta med tednom urila zbor, kako naj se pazi na dinamična znanja, kje se kaj pohiti, kje bolj zategne i. t. d. Bila je tedaj skušnja bolj za pevovodji, kot za pevce, ki so le površno še znali.

Koliko prijateljev ima lepo petje, prepričali smo se isti dan. Niso znali kaj ljudje, da bode popoldne pevska skušnja v Logu in vendar prišlo je gospôde in priprostitih ljudi precej od obeh strani. V cerkvi se je vsaka točka enkrat poskusila, potem so pa na prostem prepevali poštene narodne pesmi; zdaj oba zbora skupaj, zdaj zopet vsaki za se in navzoči so z veseljem poslušali in čestitali na takem vspehu pevovodjem in pevcem.

V tednu se je na obeh straneh prav pridno učilo in ko smo zadnjo nedeljo stopili na kor, bili smo si v svesti, da bomo svojo nalogo častno rešili. Naj bode že koral, enakomerno četveroglasno petje, ali polifonije, ne bode delalo posebnih zaprek. Da je bil program sestavljen točno po cerkvenih določbah, se razumi.

Oj kako mogočno je donel posebno koral pri mnogoštevilnem zboru v prostornem hramu! Pelo je 5 tenor I., 8 tenor II., 7 basov I. in 7 basov II.

Na veliki šmarn 15. avgusta je v Logu zopet veliki shod, in takrat se združimo zopet k enakemu namenu. Pela se bode cela Schweitzerjeva maša op. 32. za možki zbor.

Ako se v Vipavi zopet obnovi mešani zbor, bomo še veliko lažje delovali, ker nas bode tolikanj več in ker imamo tudi glasbeno literaturo v razstavnem slogu bogatejšo. Sedaj smo pa za spored pri skladbah za možki zbor sem pa tje v zadregi. Pa o tem kaj več o drugi priliki.

Iz Šmarjete. Dne 24. janija pokopali smo truplo tukajšnjega vrlega učitelja in orglavca g. Janeza Kaligerja, ki je v nedeljo umrl v 70. letu svoje starosti. Njegovega pogreba so se udeležili 3 duhovniki, 15 gg. učiteljev in 4 učiteljice, vsa šolska mladina in obilo vernega ljudstva, da je bil kondukt jako slovesen, kakor na kmetih more biti. Učitelji pevci so zapeli pred hišo in pri pokopu mlo pesem. Blagi pokojnik je služboval v svoji mladosti nekaj let samo kot orglavec, pozneje, ko se je izsolal na nekdanji preparandiji v Idriji kot potrjen učitelj in orglavec na več krajih Dolenjske mnogo let. Blizo 28 let je do svoje smrti tukaj v Šmarjeti vestno in marljivo opravljal svojo službo, ter bil jako spreten orglavec. Pod vodstvom pokojnega gospoda župnika Volčiča poprijel se je pravega cerkvenega petja tako, da je bilo v Šmarjeti petje v cerkvi res cerkveno, ali cecilijansko. Seveda posvetnim ljudem to ni bilo všeč, ker taki radi poslušajo poskočnice tudi v cerkvi; ali ranjki K. se za take neslane zabavljice ni zmenil, hotel je bolj dopasti svojemu razumnemu predniku in Bogu kakor neolikanemu vkusu ljudstva. Bog daj, da bi bilo kaj več tacihi orglavcev na Dolenjskem, kjer se je do zdaj žalibog razun malih častnih izjem cerkveno petje tako dolgo zanemarjalo. Ranjkemu bodi pa blag spomin in mir njegovi duši!

Razne reči.

— „Obecna Jednota Cyrillská“ priredi dne 5. in 6. avgusta t. l. v Pragi, „VI. exercicie Cyrillské“. Spored: torek, 5. avg. dopolne ob 9. uri v dominikanski cerkvi maša in hon. Ss. Nominis Jesu zložil Fr. Hruška; introitus, graduale, offertorium in communio koral, poje šola cyrillska. Ob 10. uri v društvenih prostorih strokovni govori. Ob 11. uri praktične vaje (Requiem v C dur) udeležnikov pod vodstvom g. J. Foersterja. Popoldne ob 3. uri koralne vaje (pogrebni obredi) vodi predsednik, mons. F. J. Lehner; ob 6. uri pete litanije, zl. Lud. Holain, v dominikanski cerkvi; ob 7. uri duhovni koncert, predmaša šola cyrillska pod vodstvom Fr. Chluma.

Sredo, 6. avg. dopolne ob 1/2 8 uri peta sv. maša v cerkvi sv. Janeza Nep. na Skalce; zbor prvostolne cerkve sv. Vida poje pod vodstvom prof. J. Foersterja 5glasno mašo Ign. Mitterer-ja „in Ascensione Domini“, Introitus, graduale, offertorium in communio — koral. Po maši poje isti zbor še „Sanctus“ iz Palestrinove maše „Papae Marcelli“ in „Gloria“ iz 8glasne C. Eit-a. Ob 9. uri koralna maša v Emavski cerkvi; pojo čt. benediktinci. Ob 10. uri praktične vaje udeležnikov v polifonnem petji (Viadanova „Missa L'hora passa“) vodi g. Fr. Chlum. Soprani in alti iz šole cyrillske, tenori in basi sami udeležniki. — Popoldne ob 3. uri koralne vespere v Emavski cerkvi.

— Bogoslovska fakulteta univerze v Friburg-u je č. g. Ant. Walter-ju, gimnaz. profesorju v Landschutu zavoljo njegovih temeljitih, liturgičnih, zgodovinskih in cerkveno-glasbenih spisov podelila častni naslov „doktorja theologiae“. Komur je znana učenost in marljivost g. Walterja, kateremu se imamo tudi zahvaliti za izvrstni življenjepis ranjkega Dr. Fr. Witta, gotovo ga bode priserčno veselilo to zasluženno odlikovanje. Živio!

— Č. g. J. Tebaldini, v Regensburgu izvežbani vodja nove cerkveno-pevske šole pri sv. Marku v Benetkah, je zbral dne 11. maja t. l. prvičkrat svoje gojence k poskušnji v cerkvi „S. Giacomo di Rialto“, kjer so vpricho prevz. g. patriarha in izbranega občinstva duhovskega in posvetnega stanu predavali koralne in polifonne speve v splošno zadovoljnost. Nj. eminenca kardinal je govoril potem o važnosti cerkv. glasbe in o potrebi njene reforme ter izrazil navzlic vsem zaprekam in uporom za bodočnost najboljšo nado, ne samo gledé cerkve sv. Marka, ampak vseh cerkvá svoje nadškofije.

— G. Al. Teuchner, 80letni pevovodja župnijske cerkve sv. Jakoba v Innsbruck-u, se jo odpovedal svoji službi, katero je od l. 1847. jako marljivo opravljal. Na njegovo mesto je poklican duhovnik, g. Melhior Haag, doslej prefekt in učitelj glasbe v Kasijanišči (v Brixen-u). Dekan in mestni župnik č. g. Dr. Kometer je novega kapelnika pevskega osoblju slovesno predstavil.

— Č. g. Jos. Gabler, dekan v Neuhausen-u na Ipsi, je dal že l. 1883. obširno knjigo (471 strani vel. 8°) pod naslovom „Die Tonkunst in der Kirche“ na svitlo. Delo je dobro, dà, prav dobro, in dasi tudi se z vsemi nazori g. pisatelja ne ujemamo, vendar jo smemo vsem prijateljem cerkv. glasbe priporočati. — Nedavno pa je iz iste roke prišlo novo delo, katero priča o nenavadni marljivosti g. dekana. Slóve: „Geistliche Volkslieder. 714 religiöse Lieder mit 387 Melodien, gesammelt in der Diocese St. Pölten“. Z dovoljenjem škof. ordinariata. Obsega 582 strani in velja 4 M. Debeli zvezek je sad mnogoletne bučelne pridnosti in g. zbiratelj ga po pravici sam imenuje svojo „siroto“, katero zdaj odrasčeno po širnem svetu pošlje. Pesmi so večinoma dvoglasno postavljene, in je kraj, kjer jih je našel ali popevati slišal, povsod zaznamovan.

— „Občno nemško cecil. društvo“ letos ne bode imelo občnega zbora, ki so ga v Gradci pričakovali; pač pa se bodo odborniki meseca avgusta v Bambergu k posvetovanju snidili.

— Sredi maja se je v Bonn-u pričela „Beethoven-ova razstava“ in izgledni koncerti Beethoven-ovih skladb. Javne in zasebne zbirke v Avstriji in Nemčiji so poslale najimenitnejše spominke na velikega mojstra: zanimiva spričevala njegove družine, izvirne glasbene rokopise iz njegovih mladih let in iz poznejšega časa, ko je bil na vrhuncu svoje slave, izbrane liste od začetka njegovega bivanja na Dunaji do zadnjega podpisa na smrtni postelji; Beethoven-ov klavir, njegova godala, slušala in veliko število reči, ki jih je v življenji rabil. Razstavljeni so tudi vsi njegovi portréti, po živem posneti, portréti njegovih starišev in podobe spominkov, Beethoven-u postavljenih.

— Mozart je obiskal nek samostan. Med veliko sv. mašo je netrpljivo poslušal novaško orgljanje ter težko že pričakoval konca. Po maši povabi pater prior Mozarta na „žlico juhe“. Med obedom pa pobara mojstra, kako da mu je kaj igranje samostanskega orglavca dopadlo. „Popolnem po sv. pismu orgla“ pravi Mozart. „Kako to?“ vpraša prior. „Ker levica ne vé, kar desnica dela“, odgovori mojster.

Popravek. V zadnjega lista članku: Ali je naše cecil. društvo i. t. d. str. 44. naj se namesto druge besede „Več umetnosti“ bere: Več unetosti.

 Ker ima naš list tudi dolžnosti do tiskarne, do-
voljuje si njegovo opravništvo, najuljudnejše prositi one p. n.
gospode naročnike, kateri za letos ali za prejšna leta na-
ročnine še niso poslali, naj blagovolijo to prej ko mogoče
storiti.

Pridana je listu 7. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.